

ISSN 0908-858
Postbesørget bla

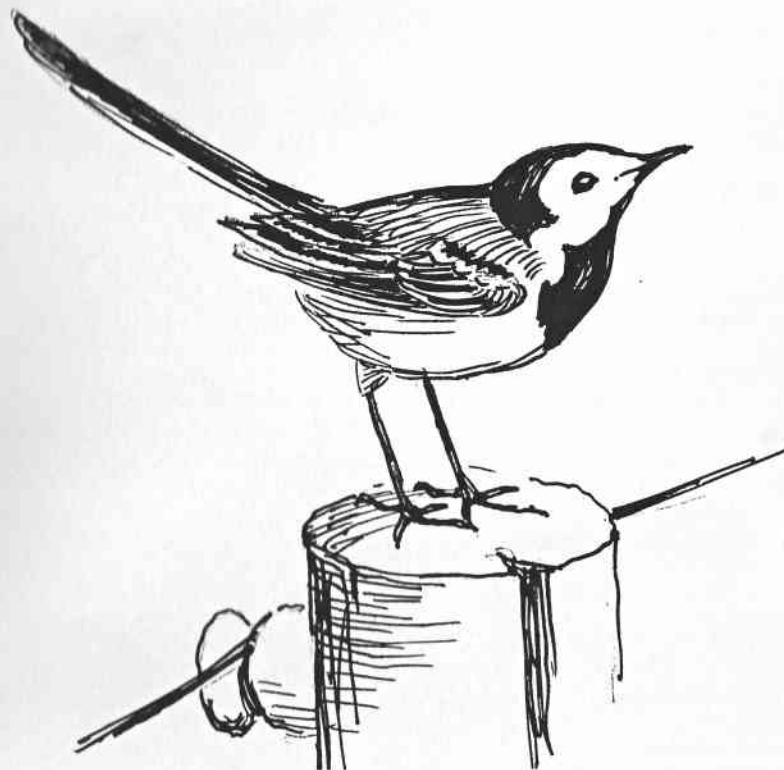
09106 DDC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBALLE
5762 VESTER SKERNINGE

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

4. ÅRGANG NR. 2, JUNI 1996

Ringmærkning på Sydlangeland
Vandstære på Fyn Fuglenes Fyn
Sydfynske Øhav Odense Fjord

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Oplag: 610

Tryk: Micro-Forma

Redaktion:

Jacob Sterup Andersen - Niels Larsen - Tim Hansen
Hans Milter Pedersen - Michael Mosebo Jensen

Kontaktadresse, redaktionen:

Niels Larsen, Fengersvej 34 st.tv. 5230 Odense M, tlf. 66 14 49 86

Fra felten:

Tim Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36
I felten: 40 92 42 76. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Bystævnevej 1A, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Ringmærkning på Sydlangeland	3
Vandstøen i Fyns Amt	10
Holmene i Det sydfynske Øhav	14
Fuglenes Fyn	16
Fra felten	18
Irania	20
Jagtfrie kerneområder	21
Ekskursioner	24
Keldsnor Fuglestation	25
Odense Fjord - årsrap. 1995	26
Fugle på Internettet	28

Tegninger: Aksel Hansen - forsiden
Claus Dalskov: side 6 - 9
Ole Runge: side 22 - 25

Fotos: Esben Eriksen side 24
Niels Larsen: side 19 - 27
Erik Thomsen side 17

Ringmærkning på Sydlangeland Efteråret 1995

Ole Tønder

Jeg har dagligt i perioden 1/8 - 22/10 1995 fanget og ringmærket rastende småfugle på Sydlangeland. Fangstmetoden var japanske spejlnet, der var opstillet på tre forskellige biotoper nær sydspidsen. Nette blev hver dag åbnet lidt før solopgang og lukket omkring middagstid, dog undtaget dage med meget dårlig eller god fangst, hvor afslutningen foregik henholdsvis midt på formiddagen eller midt på eftermiddagen.

Netantallet var ca. 18, og det samlede antal netmeter var 162. Dog var alle net ikke i brug hver dag, afhængigt af vejrforholdene.

De tre steder, hvor nettene stod, var følgende:

1. I pilekrat i en bræmme rundt ved udkanten af Gulstav Mose (10 net)
2. I hegn nær Gulstav Mose, mest slåen og brombær, lidt fyr (2 net)
3. I en gammel kratkov nær sø og rørskov nogle hundrede meter nord for Gulstav Mose (6 net)

Der er i alt blevet ringmærket 3662 fugle. Artsfordelingen fremgår af tabel 1.

Bemærkninger om fangsttallene

Som det ses af tabel 1 blev den talrigste fangne art gransanger med 489 eksemplarer, efterfulgt af fuglekonge

med 466, løvsanger med 438 og rørsanger med 286. Arter som rødhals, jernspurv, broget fluesnapper og rødstjert skuffede derimod med lavere tal end forventet, i det f.eks. rødhals plejer at ligge højest på listen over fangne fugle. Til gengæld er tallene for rørsanger og kærsanger højere end ventet, hvilket bl.a. hænger sammen med, at mærkningen startede allerede d. 1/8. Bemærkes skal også, at antallet af fangne fuglekonger og rødhalse ville være blevet noget højere, hvis ikke ringmærkningen stoppede d. 22/10. Sivsanger er stadig fåtallig (kun 19 mærkede), hvorimod 21 ringmærkede rødrygede tornskader er over forventet antal.

Forklaring til diagrammerne

I hvert diagram er x-aksen i bunden inddelt i perioder fra 1 til 6 for august, 1 - 6 for september og 1 - 5 for oktober (ringstop 22/10). Periode 1 betyder d. 1 til d. 5 i en måned, periode 2 d. 6 - d. 10 i en måned, 3 gælder d. 11 - d. 15, periode 4 d. 16 - d. 20, 5 d. 21 - d. 25 og 6 d. 26 - d. 30 eller d. 31 i en måned. Den lodrette akse viser antallet af fugle. Bemærk dog, at ikke alle diagrammer starter med august.

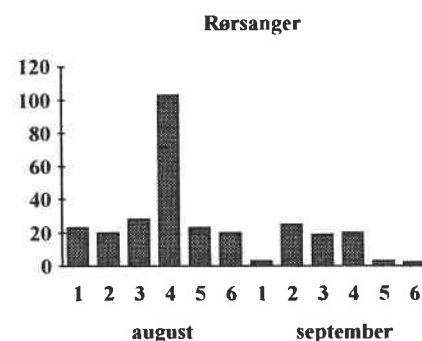
Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

	august	september	oktober	i alt
Spurvehøg	2	3	1	6
Vendehals	1			1
Stor flagspætte	1			1
Landsvale	6		1	7
Skovpiber	10	4		14
Engpiber			2	2
Gul vipstjert	2			2
Gærdesmutte	6	27	104	137
Jernspurv	24	87	51	162
Rødhals	3	94	161	258
Nattergal	7			7
Husrodstjert	3	1		4
Rødstjert	11	51	5	67
Bynkefugl	6	2		8
Solsort	16	1	7	24
Sangdrossel	3	6	23	32
Græshoppesanger	2	2		4
Sivsanger	12	7		19
Kærsanger	108	7		115
Rørsanger	215	70	1	286
Gulbug	94	24		118
Gærdesanger	128	77		205
Tornsanger	140	47		187
Havesanger	52	19	5	76
Munk	73	51	30	154
Gransanger	13	176	300	489
Lovsanger	273	164	1	438
Grå fluesnapper	6			6
Broget fluesnapper	8	14		22
Lille fluesnapper		1	1	2
Fuglekonge		31	435	466
Blamejse	12	15	14	41
Musvit	7	13	9	29
Halemejse		4	4	8
Træløber	4		1	5
Korttaet træløber	3			3
Rødrygget tornskade	18	3		21
Husskade			1	1
Graspurv	10	1	3	14
Skovspurv	1		4	5
Bogfinke	8	1	25	34
Kvækerfinke			4	4
Grøninsk	9	2	11	22
Stilits	7	3	1	11
Grønisk			1	1
Tomrinsk	7			7
Karmincompap	6			6
Dompap	4			4
Gulspurv	39	4	2	45
Rørspurv	33	8	41	82
50 arter i alt	1393	1020	1249	3662

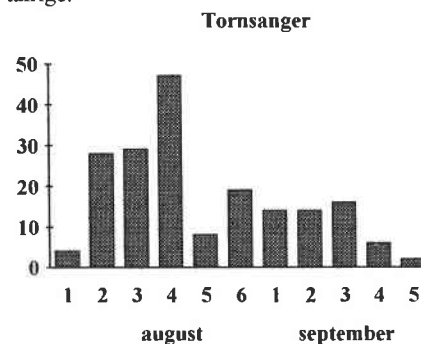
Tabel 1. Antal ringmærkede fugle

Gennemtræk - tider for nogle udvalgte arter

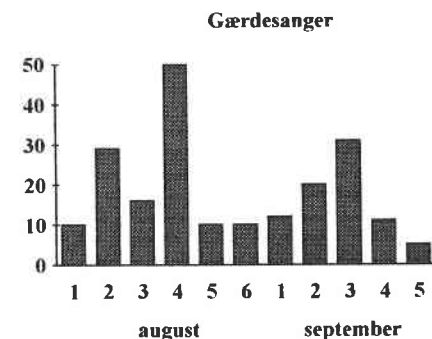
Rørsangerens træktid strakte sig jævnt over en længere periode fra 1. august og indtil udgangen af september måned. Kun 16/8-20/8 passerede rigtig mange, nemlig 103 på 5 dage. I starten af september ses en pause i trækket, hvilket hænger sammen med en kraftig regnperiode de første dage af måneden, og sidst i september ebber trækket ud. Den sidste rørsanger blev mærket d. 5/10.

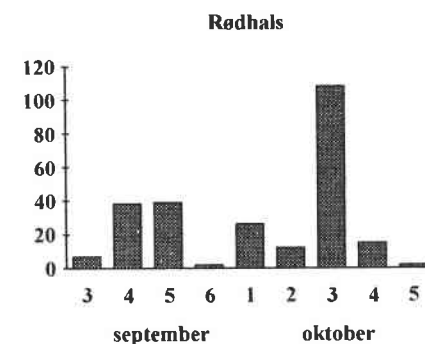
Tornsangeren toppede 6-20/8, men trækket fortsatte i mindre målestok hen til over midten af september. Ungfuglene dominerede i august. I september blandede de gamle fugle sig og blev mere og mere talrige.

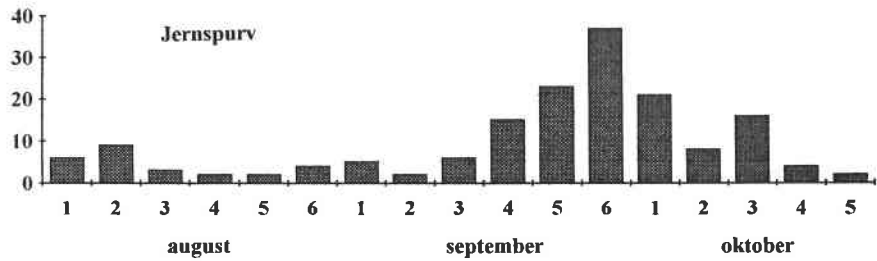
Gærdesangeren viser 2 max-perioder medio august og lidt før medio september. Augustfuglene bestod næsten udelukkende af ungfugle; september-fuglene indeholdt flere gamle individer.

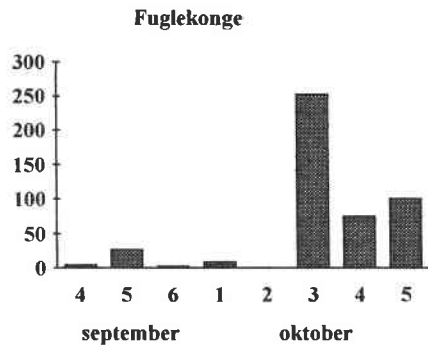
Rødhalsen udviser et noget svingende trækmønster. Fra 16/9 til 25/9 ses en mindre gennemtræksbølge, og endelig passerer hovedtrækket 11-15/10. Det virker som om rødhalsen i år har trukket mere koncentreret inden for få dage i modsætning til sidste år, hvor perioden var mere jævnt fordelt over hele oktober måned.

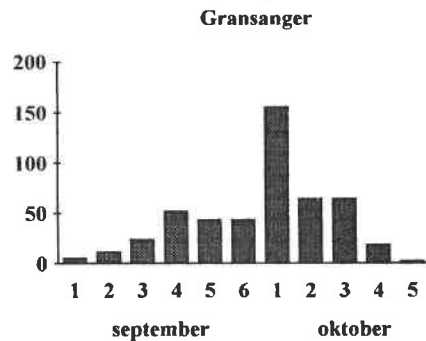
Jernspurvens maximumstræk foregik sidst i september og begyndelsen af oktober. De ringmærkede fugle i august er mest lokale ynglefugle og deres unger.

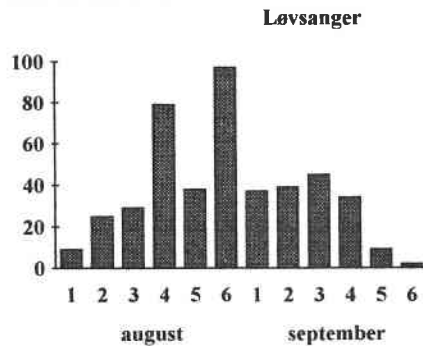
Fuglekongens træk startede først rigtig fra d.11/10., og det med invasionsagtig hastighed. I ugerne før fangedes kun ganske få, i ugen lige før slet ingen, og pludselig eksploderede antallet. Hvis fangsten ikke var stoppet d.22/10, ville antallet uden tvivl være blevet endnu højere.

Gransangerens træktid strækker sig fra medio september til medio oktober, med et tydeligt maximum primo oktober.

Løvsangerens træk begynder svagt i begyndelsen af august og toppe 1. gang 16-20/8 og 2. gang 26-31/8. I september fortsætter trækket, dog i mindre målestok, og ebber ud fra d. 20/9.

Antal fangne fugle pr. dag

Det største antal fugle fanget på én dag blev 175 d.15/10. Dernæst følger dage med 172 d.14/10, 160 d.13/10, 114 d.14/8 og 113 d.20/8.

Som det ses af fig. 2 er dagstotalerne lidt svingende i august, men meget varierende i september og oktober. At dagstallene er mindre svingende i starten af efteråret end senere, skyldes nok den stabile varme vejrperiode i det meste af august måned, hvor efteråret først rigtig satte ind efter d. 24/8.

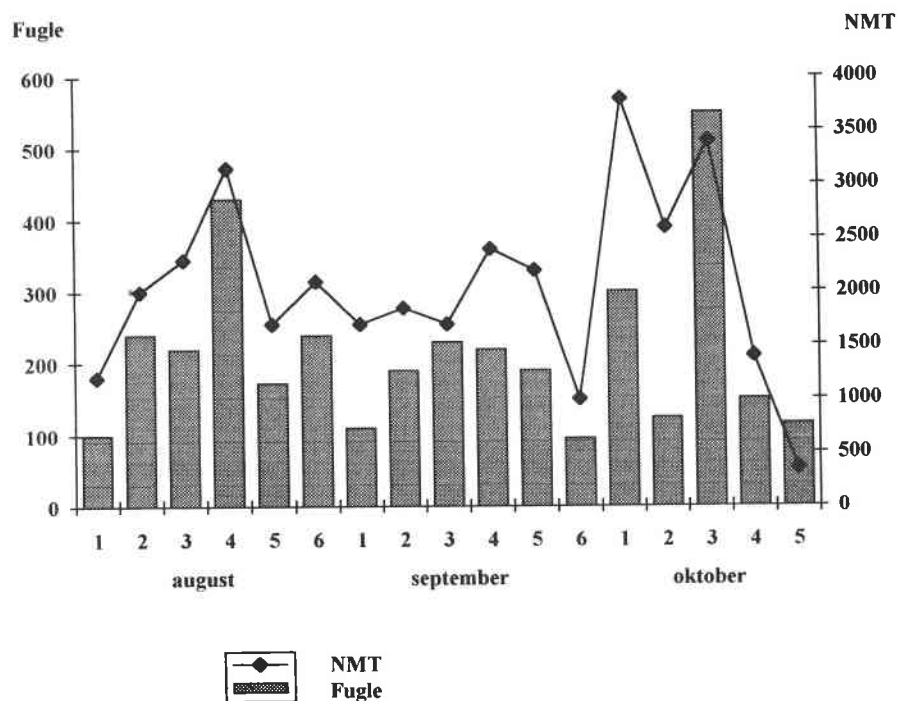
De vejræssige forhold betyder her mere end forskellen i antallet af netmetertimer de forskellige dage, i det en dårlig fangst dag vil forblive dårlig selv med en fordobling af netmetertimeforbruget. (Netmetertimer "NMT" = antallet af meter net ganget med antallet af timer de er åbne en bestemt dag)

Fig. 3 viser antal fangne fugle i 5-døgns perioder i relation til forbruget af NMT.

Dato	aug	sept	okt	Dato	aug	sept	okt
1.	0	24	78	17.	93	39	71
2.	3	9	19	18.	51	23	5
3.	7	51	94	19.	88	37	0
4.	56	0	61	20.	113	64	0
5.	35	3	49	21.	25	76	6
6.	59	95	25	22.	51	87	109
7.	21	73	5	23.	70	8	
8.	37	23	19	24.	16	7	
9.	56	1	38	25.	0	13	
10.	66	0	40	26.	6	0	
11.	16	85	42	27.	23	50	
12.	23	9	0	28.	63	0	
13.	30	95	160	29.	56	0	
14.	114	7	172	30.	45	46	
15.	36	16	175	31.	40		
16.	87	56	81				

Figur 2. Antal fangne fugle pr dag

Figur 3. Antal fangne fugle i 5-døgns-perioder i forhold til NMT-forbruget

Fangstresultater for de 3 forskellige netsteder

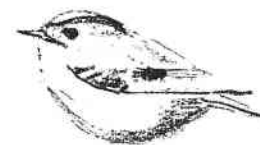
Antallet af fangne fugle de 3 forskellige netsteder er følgende:

	aug	sept	okt	i alt
Gulstav Mose	1285	896	981	3162
Hegn nær Gulstav Mose	57	70	103	230
Kratskoven	51	54	165	270
I alt	1393	1020	1249	3662

Det ses af skemaet, at fangsttallene for Kratskoven er jævnt dårlige i august og september, men i oktober stiger tallet. Dette skyldes, at arter som rødhals og jernspurv, som ynderat raste her, bliver mere talrige. Tilsvarende viser tallene for hegnene nær Gulstav Mose samme tendens. Pilekrattene ved Gulstav Mose viser et dalende resultat fra august til september, men september-totalen var også noget lavere generelt. I oktober stiger tallet lidt igen, hvilket også månedstotalen gør.

Der er dog en tendens til, at når arter som rødhals og jernspurv bliver talrigere i oktober, så stiger værdien af hegn og kratskoven også. Alt i alt kan det siges, at sangerne absolut foretrækker at raste i Gulstav Mose-området, og at arter som rødhals og jernspurv raster begge steder, dog med overvægt på Gulstav Mose.

Endelig skal det bemærkes, at da fuglekongen toppede i oktober, fangedes de fleste i området ved Gulstav Mose, kun en mindre del de andre to steder.

Konklusion

Ringtallet på 3662 mærkede fugle viser, at Sydlangeland er en absolut egnet lokalitet til fangst af rastende småfugle på træk. Stedet er præget af mange småskove og hegn, hvilket spreder fuglene over et geografisk stort område.

Tillige er meget af denne bevoksning ret gammel og høj, hvilket betyder, at småfuglene bevæger sig i trætophøjde i træernes kroner. Det eneste sted, hvor plantevækstens højde er egnet til fangst ved hjælp af net, er yderområderne af Gulstav Mose med deres mange små og relativt lave pilekrat samt starplanten Hvas Avneknippe. Antallet af fangne fugle her sammenlignet med de nærliggende hegn og en gammel krat-skov fortæller tydeligt, hvor antallet af rastende fugle er størst.

Til slut en stor tak til Statskovdistriktet på Fyn. Uden deres ringmærkningstilladelse ville dette arbejde ikke havde kunnet lade sig gøre.

Ligeledes en stor tak til Søren Bøgelund, Gulstav for uvurderlig hjælp og støtte af praktisk art i forbindelse med ringmærkningen og med campingvognens placering på hans grund.

Vandstæren i Fyns Amt 1988-1993

Peter Lange og Erik Ehmsen

En landsdækkende undersøgelse af vandstærens forekomst i Danmark i perioden 1987-1993, og en undersøgelse af ynglende vandstære i perioden 1960-1995

Materialet om vandstærens forekomst i Danmark er indsamlet gennem henvendelse til DOFs lokalgrupper, efterlysninger i DOFs lokalblade og "Fugle", samt ved personlig henvendelse til lokale ornitologer, som kunne ligge inde med relevante oplysninger. En del af oplysningerne er også bragt til veje via en efterlysning, bragt i en række af landets dagblade omkring jul 1993 af journalist Søren Olsen, som takkes for hjælp hermed.

Materialet fra Fyns Amt

Fra Fyns Amt har vi modtaget materiale fra Lokaltetsregistret med hjælp fra Jacob Sterup Andersen. Endvidere har en del personer reflekteret på efterlysninger bragt i Fyns Stifttidende og Fyns Amts Avis i december 1993. Alle takkes for den hjælp de har ydet.

Vandstærens forekomst i Fyns Amt

De fleste af de steder, hvor vandstæren registreres i Fyns Amt, er på dens traditionelle vinterlokaliteter ved vandmøller og andre opstemninger hvortil man kan køre direkte med bil. Der foreligger endvidere nogle op-

lysninger om arten fra utraditionelle steder - kyster og søer. Dette er ikke ualmindeligt for arten - på dens træk kan den slå sig ned næsten hvor som helst, der er vand. Følgende steder er vandstæren set uden for dens mere normale tilholdssteder: 19/3 1991 1 Bøjden Nør, 19/2 1990 2 Fredmosen og 22/10 1990 1 trækkende syd Keldsnor. Følgende steder er den set ved ganske små vandløb/grøfter: 16/10 1993 1 Diernæs syd, 8/2 1991 1 Tommerup Made og 23/2 og 24/2 1991 Trente Mølle.

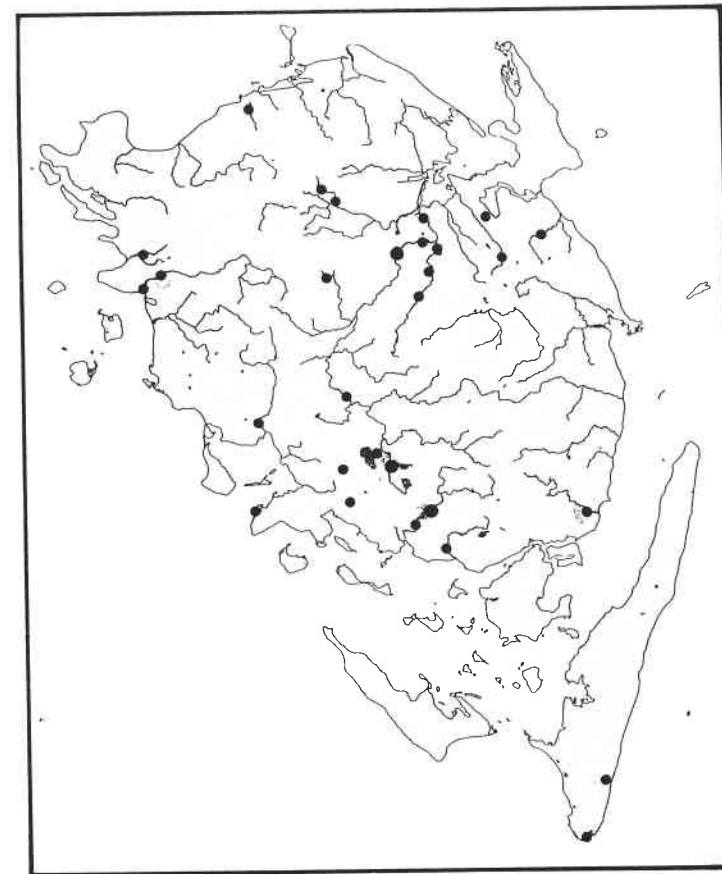
Vandstæren og vintervejret

Der kan forekomme meget store bestandssvingninger afhængigt af vintervejret. Således er der ikke ret mange vandstære, der har overvintret på Fyn i denne strenge vinter, hvor mange af vandløbene endvidere har været næsten udtørret på grund af en alt for lille nedbørsmængde i efteråret og vinteren 1995. I modsætning hertil kan vandløbene i meget nedbørsrige perioder gå over deres bredder, og vandet bliver da ofte så uklart, at vandstæren har svært ved at finde føde.

Vinterbestanden i Fyns Amt

Det er ikke muligt at sige ret meget konkret om den samlede vinterbestand i Fyns Amt, da mange vandløb kun besøges meget sjældent, og kun i ganske få vandløb tælles der op på større strækninger. De fleste tilbagemeldinger drejer sig om fugle set på de traditionelle vandstærelokaliteter. Niels Bomholt lavede i december 1985, sammen med flere andre ornitologer en optælling af vandstære på en del vandløbsstrækninger i Fyns Amt

Artiklen kan læses i "Fynsk Natur nr 1 1986" I den undersøgelse er der 11 vandstære set på strækninger hvorfra den ikke er meldt til Lokaltetsregistret i årene 1987-1994. Jeg vil vurdere en maksimal vinterbestand på Fyn til mellem 100 og 120 fugle.

Fund af vandstær i Fyns Amt

- 1-2 fugle
- > 2 fugle

Lokalitetsoversigt efter kommuner
Kommunerne vil blive behandlet i alfabetisk rækkefølge, herefter i datorrækkefølge.

Bogense. Harritslevgård Møllebæk 4/11 1990. 8/1, 14/2, 27/2 2, 5/3, 10/3, 24/10, 19/11, 30/12 1991. 24/1 1992. 14/11, 29/12 1993.

Broby. Brobyværk Mølle 7/12 1988. 7/3 2, 22/10, 24/10, 5/11 1989. Trente Mølle 23/2, 24/2 1991.

Egebjerg. Syltemade Ådal 25/2 1989.

Ejby. Hybæk 28/12 1988. Brænde Å, Brænde Mølle 18/2 1990.

Fåborg. Brahetrolleborg/Silkeåen, der nok er artens traditionelle lokalitet, har hvert år været besøgt af vandstæren. Der er i alt 39 observationer hvoraf langt de fleste drejer sig om 1 eller 2 fugle. Den tidligst iagttagne vandstær her er 5/11 1988 og den seneste er 26/3 1991. På følgende datoer er der set flere end 2 fugle: 16/3 1989 3. 15/11 6, 2/12 1990 3. 20/1 1993 3. Arreskov Vandmølle 14/1 1988. Hundstrup Å/Gundestrup 27/3 1989. 1/1, 28/2, 25/10, 26/12 5, 31/12 1990. Pilegårdsskoven 14/12 1990. Bøjden Nor 19/3 1991.

Odense. Odense Å (Dalumvej - Åsum) 12/11 1988 2. 29/12 1989. 14/1, 19/1 1990. Odense Å (Borreby

- Dalumvej) 24/11 1989, 29/12 1990. 2/2 1991. 20/11 1993. Hollufgård/Glsholm 5/2 1989 2. 17/1, 31/1, 8/2, 27/2, 13/3, 18/3, 7/11, 16/11 1993. Munkemose /Eventyrhaven 19/1, 17/12 1990. Blangstedgård 18/1 1991. Højby 9/11 1992.

Svendborg. Vejstrup Å 12/12 1989. 31/1, 3/2 2, 4/2 2, 14/2, 17/2, 14/3, 15/3, 16/3 1990. 22/1 1991. Caroline Amalielund 9/3 1991.

Sydlangeland. Fredmosen 19/2 1990 2. Keldsnor 22/10 1990.

Søndersø. Langesø 16/11 1988. 3/2, 6/2, 7/2, 14/3, 15/12 1991. Stavis Å, Bredbjerg 22/1 1989.

Tommerup Tommerup Made 8/2 1991.

Ullerslev. Vindinge Å 12/12 1988.

Ørbæk. Lykkesholm 12/1 1988. Kongshøj Å 10/2 1991.

Årslev. Vindinge Å, Tarup 12/12 1988. Lindved Å 24/1 1991.

Årup. Brænde Mølle 1/2 1992 2.

Overnatningssteder

Vandstæren overnatter ofte kollektivt, således at vandstære fra et større område samles til fælles overnatning, hvor de sidder tæt sammen. På så-

danne overnatningspladser kan der sidde helt op til 10-12 vandstære hver nat. Det normale er dog mere beskedent 3-5 fugle. Det formodes at alle fuglene indenfor en bestemt vandløbsstrækning bruger det samme overnatningssted. Vi har kendskab til mindst 2 overnatningssteder, men da fuglene er meget følsomme overfor forstyrrelser på deres overnatningssted, skal disse ikke nævnes her.

Ynglefund af vandstære i Fyns Amt

Der er desværre ingen nyere oplysninger, som kunne tyde på ynglende vandstære i Fyns Amt. Men flere af vore år burde ind imellem kunne byde arten så gode livsbetingelser, at arten kunne yngle her.

Bestandsændringer

I sin landsdækkende undersøgelse over vandstærens forekomst nævner Preuss (1959) arten fra 9 lokaliteter på Fyn, hvoraf flere nævnes for vandstæren i flere år og med flere individer. På en del af disse lokaliteter er der til denne undersøgelse ingen oplysninger, således Næsbyhoved, Vejstrup Å og Boltinggård.

En bestandsændring for Fyn er det ikke muligt at konstatere, da informationerne nu og dengang er alt for mangelfulde. En ændring burde evt kunne hænge sammen med en ændring af artens ynglestatus i de nordiske lande, hvorfra vore overvintrende fugle kommer. En sådan

ændring er der ikke noget belæg for. Ellers kunne en ændring hænge sammen med dårligere fødesøgningsmuligheder i vandløbene for arten. Fra Fyns Amts undersøgelser af vandmiljøet i de fynske åer ved vi, at ferskvandsfaunaen gennem længere tid har været truet af gifte og gylle. Denne tendens er heldigvis ved at ændre sig, så vi nu får renere åer.

Har du set vandstæren?

Det er vort håb, at læsere vil kunne supplere ovenstående oplysninger, således at den samlede gennemgang for hele landet vil blive meget dækkende for artens udbredelse. Specielt vil det være spændende, om nogle læsere har set arten i perioder, hvor der kunne være tale om ynglende fugle. Her tænkes på juni, juli og august måned. Oplysninger om ynglende fugle vil blive behandlet med stor diskretion, og kun blive nævnt som f.eks. (ynglende på Fyn 1 par 1990)

Send venligst hurtigt dine ekstra observationer indeholdende *tid, sted, antal og observatør* til undertegnede.

Referencer

N.O. Preuss: Vandstærens (*Cinclus cinclus*(L)) udbredelse og forekomst i Danmark, med bemærkninger om dens opførsel i vinterkvarteret. D.O.F.T. 53 (1959) s. 1-19.

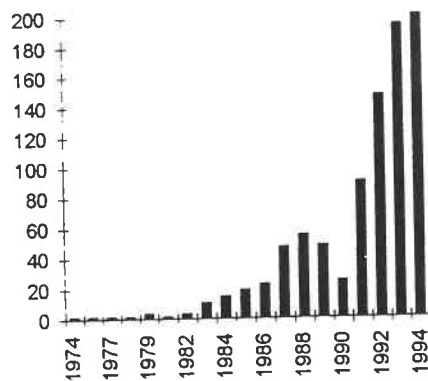
Erik Ehmsen
Øster Hæsingevej 55
5600 Fåborg

Holmene i Det sydfynske Øhav

Således lyder titlen på en rapport, som Skov- og Naturstyrelsen netop har udsendt. Rapporten er udarbejdet af Morten Nielsen og Poul Henrik Hartz, og er resultatet af 22 års optællinger fra 1973 til 1994 af ynglefuglene på 38 holme i Det sydfynske Øhav. Et enestående feltarbejde i et dansk øhavsområde. Her skal omtales nogle af de mest markante yngleblande og udviklingstendenser.

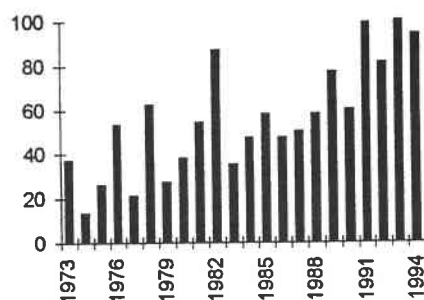
Knopsvanen yngler med et meget betydeligt antal i Det sydfynske Øhav. I alt ca. 300 par i 90'erne, et fald fra maksimum 450 par midt i 80'erne. Den samme nedgang viser sig også på landsplan. Svanerne yngler hovedsagelig i kolonier på 10-30 par, dog har 4 af holmene knopsvanebestande mellem 30 og 60 par.

Ederfugl

Ederfuglen er også i det sydfynske gået markant frem. Indtil 1983 fandtes kun 1-3 par, men herefter er bestanden steget til ca. 200 par i 1994. Langt de fleste yngler på ø-reservaterne Bredholm og Storeholm, hvor der er mindst forstyrrelse i yngletiden.

KLYDE

Klyden har som den eneste vadefugl øget antallet af ynglepår i undersøgelsesperioden. Fra ca. 40 par midt i 70'erne til omkring 100 par i de seneste år. De største kolonier findes på de store holme Bredholm, Storeholm og St. Egholm.

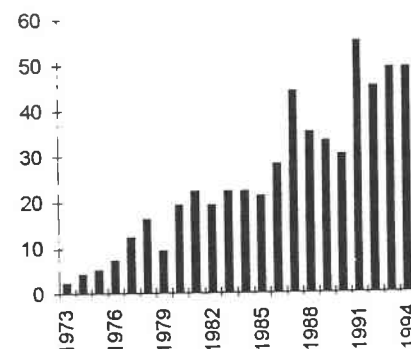
I undersøgelsesperioden er flere vadefuglearter forsvundet som ynglefugle fra området: Alm. ryle er sidste gang konstateret ynglende i 1990. Brushane er sidste gang set spillende

i 1987 og stenvenderen, som i Det sydfynske Øhav havde den sydligste kendte yngleplads overhovedet, er fra at have ynglet fåtalligt på flere småholme, kun konstateret med et enkelt par i 1992 og 1993, og ingen i 1994. Stenvenderen yngler sent, og øget færdsel af badegæster er den sandsynlige årsag til artens forsvinden som ynglefugl.

Blandt mågerne udviser sølvmågen et stigende antal ynglepår fra ca. 2000 par sidst i 70'erne til ca. 3000 par sidst i 80'erne. Den er således øhavets talrigste ynglefugl.

Svartbagen udviser som i resten af landet en markant fremgang. Fra 2-3 par i 1973 til over 50 par i 90'erne.

SVARTBAG

Dværgterner er som overalt i landet gået voldsomt tilbage. Fra ca. 35 par på 4-5 lokaliteter i 1978/79 til 5-10 par i den eneste tilbageværende koloni på Storeholmsrev

Splitternen yngler kun på Eskildsø i Lindelse Nor. Bestanden her svinger omkring 100 par.

Fjordterne har tidligere ynglet i området med op til 25 par, men kendes efter 1989 ikke længere som ynglefugl.

Det sydfynske Øhav er et af kerneområderne i Danmark for havterne, idet her yngler 6-700 par, hvilket er omkring 10% af landets bestand. Bestanden er højere end i begyndelsen af 70'erne, men har været stabil i undersøgelsesperioden. 30-40% af områdets havterne yngler på Storeholm.

I slutningen af rapporten gennemgås de enkelte lokaliteters betydning for særligt sårbare ynglefugle, ligesom de forskellige former for trusler mod fuglelivet beskrives. Det gælder især tilgroning af de tidligere afgræsede strandengsarealer, øget færdsel både af lystsejlere og lokale folk, samt forringet vandkvalitet p.g.a. udledninger fra landbruget, med næsten årlige iltsvindsproblemer til følge.

De mange års intensive optællinger giver således en god baggrund for at kunne argumentere for nødvendige beskyttelsesforanstaltninger på i hvert fald de mest betydningsfulde lokaliteter.

Niels Larsen

Illustrationer fra rapporten

Fuglenes Fyn

Nyt fra Fuglenes Danmark

projektleder Morten Nielsen

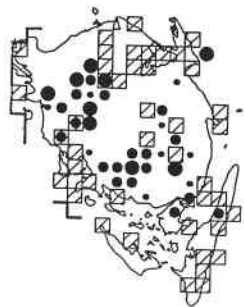
Der er nu kommet materiale fra langt de fleste kvadrater på Fyn, så på baggrund af Atlasoplysningerne fra ca. 160 af de godt 200 fynske kvadrater, kan vi løfte sløret for nogle af de lidt overraskende resultater fra projektet.

Det er dog næppe nogen overraskelse at den gråstrubede er den mest udbredte lappedykker på Fyn. Den er fundet i over halvdelen af de undersøgte kvadrater. Lille lappedykker er kun fundet i godt en tredjedel af kvadraterne, men er nok overset en del steder. Lidt mere overraskende er det dog, at tårnfalken er fundet i flere kvadrater end agerhønen, trods jærgernes store udsætninger af agerhøns.

Blishønen er fundet i næsten alle kvadrater og i flere kvadrater end viben, der engang var karakterfugl i det åbne land. Vibens nedgang, der overvejende skyldes det moderne effektive landbrug, har dog været kendt i flere år, og i de kommende år vil der blive gennemført en kortlægning af ynglende viber i udvalgte områder for at prøve at komme med en redningsplan for denne art.

Fyn hører til blandt de mest skovfattige egne i Danmark, men derfor burde skovsneppen kunne findes i mere end 28 ud af 160 kvadrater. En anden art, der formodentlig er over-

set, er hvepsevågen, der er fundet i 27 kvadrater, heraf kun ganske få på Syd- og Østfyn. Se Atlaskortet herunder:

Dværgterner har været i tilbagegang gennem mange år, omend det ser ud til, at bestanden er lidt i fremgang nu. Der er på Fyn fundet dværgterner i lige så mange kvadrater som fjordterner er fundet i.

Skovhornuglen er nok også overset. Vi har kun fået besked om fund i 15 kvadrater. Til gengæld har vi nu fået oplysninger om kirkeugler flere steder på Fyn. Kirkeuglen er blevet udnævnt til årets fugl, og der iværksættes snart en hjælpeaktion for denne art, der er gået voldsomt tilbage de sidste 20 år. Vi er derfor interesserede i alle oplysninger om kirkeugler, nye og gamle.

Der er kun fundet få bynkefugle på Fyn. Kun i 9 kvadrater har den sikkert eller sandsynligt ynglet, hvilket i fynsk sjældenhed placerer den i gruppe med grønsisken, spidsand og isfugl!

Sivsangeren er i rivende tilbagegang, der er hørt græshoppesanger i flere kvadrater, end der er konstateret sivsanger. Årsagen hertil skal blandt andet søges i sivsangerens vinterkvarter. Til gengæld er den korttåede træløber i fremgang. Den er fundet i 25% af de undersøgte kvadrater, hvor den almindelige træløber er fundet i ca. 40% af kvadraterne.

Sortkragen er fundet ynglende i 17 kvadrater og set i yderligere 15, mens gråsisken er sikker eller sandsynlig ynglende i 10 kvadrater. Denne art

har vist en nærmest eksplosiv fremgang i de sidste 20 år, så den er værd at lytte efter.

Vi har fået mulighed for at forlænge perioden med indsamling af Atlasoplysninger med 1 år, så vi tager ynglesæsonen 1996 med. Næsten alle kvadrater på Fyn bliver således dækket, men der er stadig brug for optællere, ligesom vi meget gerne modtager dine spredte observationer af mindre almindelige ynglefugle. Du kan ringe til Henrik Andersen (6618 3392) eller Morten Nielsen (6220 1930), hvis du kan bidrage med flere oplysninger til projektet. Vi skal dog allersæst have dine oplysninger 1. august 1996. Ellers kan vi ikke nå at indarbejde dem i det endelige materiale.

Grastrubet lappedykker er vidt udbredt på Fyn

Fra felten

Tim Hansen

Perioden medio februar - medio maj

Sdr. Hjørne havde igen mange **sortstrubede lommer** i april, bl.a. 113 SØ 19/4 og hele 260 SØ 25/4! (PDP). **Nordisk lappedykker** blev set på Fyns Hoved, hvor 2 trak 3/3 (THH). Vanen tro rastede der også nordiske på havet ud for Tryggelev Nor det meste af april, flest 15/4 med 11 (OHG). De ses tit sammen med havlitter.

En **silkehejre** rastede i Bøjden Nor 16/5 (Fuglelinien). En **hvid stork** trak fra Ærø til Ristinge 8/4 (Fuglelinien), og måske den samme trak nord over Vejlen 11/4 (THH). Endnu en stork trak NØ 14/4 over Horne (EEH), og én sås ved Lohals 21/4 (HEL) og blev set dagen efter over Tullebølle og flere steder på Sydlangeland. En adult **skestork** rastede i Vejlen 6-11/4 (PVR). Fuglen bar farveringe om benene - sikkert af hollandsk oprindelse. Endnu en skestork, uden ringe, sås samme sted 19/5 (OHG). Keldsnor har også haft skestorke: 1 adult 20/4 (OHG) og 1 adult 1-10/5 (MMJ, SØB).

På Hov, Nordlangeland er der set ialt ca. 8900 trækkende **bramgæs**. Max.dagene var: 16/4 1643, 21/4 1595 og 22/4 2710 (OTØ, JSA). 22/4 trak der også 1200 bramgæs gennem Svendborgsund på én time (EEH).

En **rustand** han uden ringe rastede i Keldsnor 21/4 og i Tryggelev Nor dagen efter (OHG, THH). 27/4 rastede en **amerikansk krikand** sammen med almindelige krikænder ved Leammer i Odense Fjord. Til lykke til Sten Pedersen, der således fandt Fyns første amerikaner! Amerikansk krikand er truffet 7 gange tidligere i landet, bl.a. i Keldsnor i april 1989.

Det har flere gange givet pote at checke ederfugle i april: Ved Hov trak en **kongeederfugl** 2k han 5/4 og en adult han 12/4 (JSA, THH). På havet ud for Påø lå 4 kongeederfugle (1 ad. han og 3 hunner) en dag primo april! (SØB). Ved månedsskiftet marts/april lå en flok på 21.500 **havlitter** ud for Dovns Klint! (SØB). Hele 44 **små skalleslugere** havde samlet sig ved Geelså's udløb 24/3 (MMJ).

Ravnholt-kongeørnen opholdt sig på Hindsholm 16-20/4 (JHJ, MMJ). En yngre **havørn** trak ud fra Fyns Hoved 3/3 og en 2k trak ved Enebærøde 25/3 (THH). I Gulstavområdet holdt en yngre havørn til 22-24/4 (THH, SØB). 22/4 blev den set kortvarigt sammen med en adult **stor skrigeørn** ved Brølokke (SØB). Skrigeørnen blev trods ihærdig efter-

søgning ikke set siden. En ubestemt **skrigeørn** trak SV 30/4 Sdr. Hjørne (PDP). Hov havde hele 204 **spurvehøge**, 26 **rørhøge** og 12 **fiskeørne** 8/4 (JSA, THH). Fiskeørne-totalen for Hov lød medio maj på 64 (OTØ, JSA). 2 meget tidlige **aftenfalke** trak 21/4 Hov (HEL). **Vandrefalk** er set ved Horseklint to gange i foråret: 1 ad. han 2/3 og 1 13/4 (MMJ). På DOF-Fyns skovfuglekursus 20/4 trak en vandrefalk SØ ved Ulriksholm - samme dag også 3 **lærkefalke** her. Hov havde vandrefalk 30/3 (OTØ, JSA). Påø havde en pri. april (SØB) og endelig trak en ved Arreskov Sø 2/4 (EEH).

Fuglelinien berettede om en syngende **plettet rørvagtel** ved Brændegård Sø 12/5. Langeland har haft en del **traner**: Sydlangeland 2 24/3 (Fuglelinien), 8 7/4 og 12 8/4 (NRA). De 8 den 7/4 sås samme dag ved Hov og her trak også 6 traner 5/4 (JSA).

Endelig havde Fyns Hoved en rastende trane 30/4 (MMJ).

Sortgrå ryle sås Horseklint 5/3 og 5/4 (MMJ). Slambassinnet har haft op til 8 **temmincksryler** (7/5) og 4 par **lille præstekrave** (NLA). 2 **alm. kjover** og 64 **dværgmåger** trak SØ ved Sdr. Hjørne 21/4 (PDP). Senere på dagen sås 35 dværgmåger raste i Søgårds Mose (NLA). Hov havde en NØ-trækkende **rovterne** 8/5 (OTØ).

På Hov trak ikke færre end 155 **hulduer** 19/3 + 107 dagen efter, og 1 marts alene trak der 24.000 ringduer (JSA). Fyns Hoved har haft knap så mange ring- og hulduer. Til gengæld forsøgte 2 **turtelduer** udtræk her 22/5 (MMJ).

Forårets store tilløbsstykke var 2 **hærfugle**, der rastede på Hov Nordstrand 20-21/4 (JNK, OTØ). 22/4 var der stadig en enkelt tilbage i området. En anden farveladefugl, en **biæder**, blev set ved Gulstav 18/5 (MMJ).

Rodtoppet fuglekonge, Hov, Nordlangeland, april 1996

115 **hedelærker** trak på Hov 5/4 (JSA, THH) Fyns Hoved havde 500 rastende **sang-** og 150 **vindrosler** 16/4 (MMJ). **Rødtoppet fuglekonge** blev ringmærket på Hov på følgende datoer: 1 17/4, 1 18/4, 1 19/4 og 2 21/4! (OTØ). Desuden en syngende uden ring her 22/4, samt 1 samme dag i Bovballe Skov (THH). En **gulirisk** sang ved Næsby-Hoved Skoven ult. april (Mogens Hald Jensen), og gulirisk blev også set 14/5 både på Fyns Hoved (MMJ) og Hov (JSA, OTØ). 2 **hortulaner** er det blevet til, begge fra Fyns Hoved: 1 han 23/4 og 1 hun 14/5 (MMJ).

Irania

- danske feltornitologers artslister

Rolf Christensen

Irania er en database, der rummer artslister over fugle set i Danmark. Irania fører listen over Danmarks fugle, personlister, lokalitetslister, matrikellister, dagslister, ædelartslister, ringmærkningslister med mere.

Irania er ikke nogen egentlig klub, men blot et forsøg på at få tal på, hvor mange arter danske feltornitologer har på deres lister. Reglerne er ens for alle, så her kan man sammenligne folks lister med hinanden. SU-arter skal være tilsendt eller godkendt af DOFs Sjældenhedsudvalg, før de kan indtastes.

Artslisterne indtastes via telefon - det tager 5-10 minutter pr liste. Du

Forårets første:

Rørhøg	21/3	Hov
Lille præstekrave	7/4	Hov
Lille regnspove	9/4	Hov
Svaleklire	2/4	Hov
Havterne	1/4	Strynø
Splitterne	26/3	Horseklint
Mursejler	23/4	Fakkebjerg
Digesvale	8/4	Hov
Landsvale	9/4	Hov
Skovpiber	16/4	Hov
Nattergal	3/5	Hov
Rødstjert	17/4	Fyns Hoved
Stenpikker	8/4	Hov
Rørsanger	2/5	Brændegård
Skovsanger	23/4	Hov
Grå fluesnapper	7/5	Hov
Broget fluesnap.	18/4	Hov

kan ringe på nedenstående telefonnummer, hvis du vil have indtastet dine lister.

Iranias materiale tilsendes alle interesserede der på nedenstående adresse fremsender en svarkuvert frankeret med et 5-kroners frimærke, samt vedlægger et 3,75 kr frimærke til dækning af omkostninger. Du er naturligvis også velkommen til at ringe, hvis du blot vil høre nærmere.

Irania
Rolf Christensen
Østre Strandvej 33 A
DK-9990 Skagen
98 45 19 94

Jagtfrie kerneområder i Det sydfynske Øhav

Morten Nielsen, DOFs medlem af brugergruppen

Nu er Sydfynske Ø-hav Vildtreservat ved at være på plads. Efter planerne skal bekendtgørelsen herom træde i kraft 1. sept. 1996, og det betyder, at allerede i den kommende jagtsæson er der store områder, hvor fuglene ikke bliver forstyrret af jagt.

Hele reservatet, der reelt omfatter alle de lavvandede dele af Det sydfynske Øhav, bliver en mosaik af forskellige beskyttelsesformer. I hele området på 260 km² er motorbådsjagt forbudt. I kerneområderne (de ternede på kortet, tilsammen ca 42 km²) er jagt på vandfugle forbudt. I områderne med tynd vandret skravering (i alt 52 km²) er jagt på vandet forbudt i september, og jagt fra 1. oktober må kun ske fra opankret pram. De tre øreservater med adgangsforsbud i yngletiden fortsætter uændret (tæt vandret skravering). Er du forvirret? Så se på kortet.

Erfaringer fra de allerede etablerede reservater andre steder i landet viser, at jagtfrie områder giver langt større mængder af rastende fugle, særlig andefugle. Nu bliver det spændende at se hvor mange fugle, der kommer i det sydfynske. DOF tilstræber at lave optællinger fra land og båd som et supplement til de flytællinger, Skov- og Naturstyrelsen får

lavet. Det har til tider virket, som om det har været en lang og sej proces at nå hertil, men det er reelt kun 4 år siden, de første møder mellem jægerne, Naturfredningsforeningen og DOF begyndte at vise mulighederne for reservatet. Siden er det blevet vurderet af Danmarks Miljøundersøgelser, og der har været intense forhandlinger i en særlig brugergruppe. Denne brugergruppe er nedsat af Skov- og Naturstyrelsen, der står for reservat-oprettelsen, og består af repræsentanter for stort alle foreninger, hvis medlemmer en gang i mellem indånder den friske luft i øhavet. DOF, DN og jægerne har selvfølgelig været med, men også erhvervsfiskere, sejlkubber, grundejere, lystfiskere og mange andre. Brugergruppen skulle komme med indstillinger til reservatets endelige udformning, og det har givet nogle heftige diskussioner.

På et tidspunkt var der meget langt mellem jægerne på den ene side og DN og DOF på den anden, men under nye forhandlinger med statskovriden Ole Klitgaard og formanden for amtets regionudvalg Carsten Abild lykkedes det at komme frem til enighed om et forslag, der var tåleligt for alle parter, omend jægerne egentlig syntes det var for meget og vi syn-

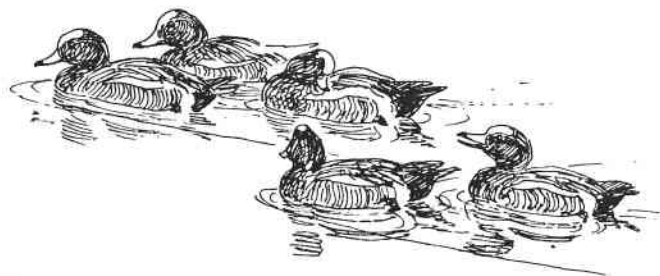
tes det var for lidt. Vi var dog alle indstillet på et kompromis for at opnå et reservat, flest muligt kunne acceptere og dermed opnå en større respekt for bestemmelserne.

Og nu ligger der udkast til en reservatbekendtgørelse, der til forveksling ligner det kompromis, der blev indgået mellem DN, DOF og jægerne. Udkastet er til høring til 17. maj 1996, og der har netop været afholdt et par offentlige møder herom. Men hvor tilsvarende møder andre steder i landet har trukket op til 400 deltagere, var der udover medlemmer af brugergruppen kun samlet i alt 25 på de to møder i Rudkøbing. Flere af de fremmødte (alle strand-jægere) var dog stærkt utilfredse med, at der overhovedet skulle være et reservat. Der blev også afleveret en underskriftindsamling mod reservat-opret-

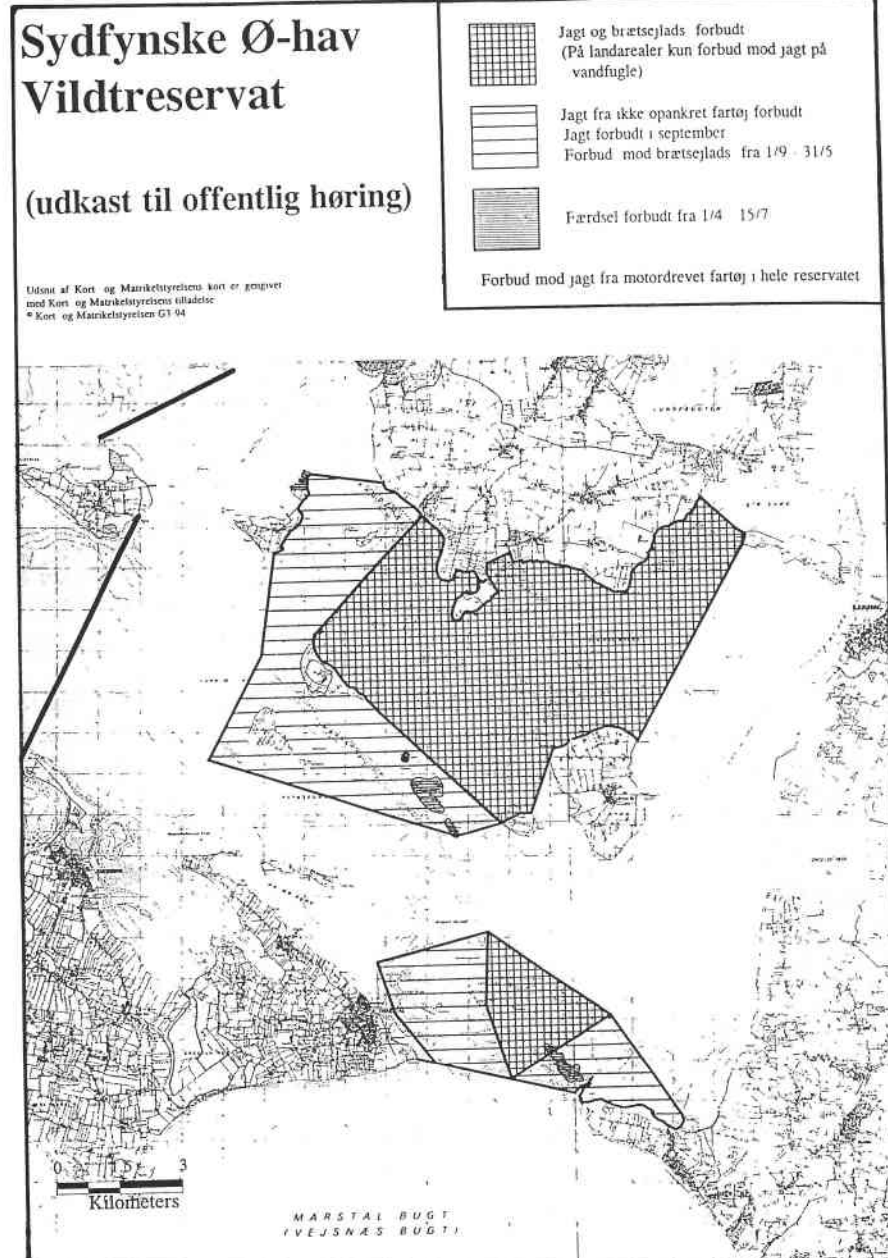
telsen. I alt 127 personer havde skrevet under på listerne.

Det er DOFs opfattelse, at der trods protester og underskriftindsamlinger ikke bliver lavet betydende ændringer i reservatbekendtgørelsens afsnit om jagt, inden den underskrives. På møderne har der dog fra jægere og lodsejere været noget snak om forstyrrelser i yngletiden. Det passer fint med DOFs ønsker om flere ø-reservater, dvs. adgangsforbud på ubeboede øer i fuglenes yngletid. DOF vil fremhæve dette i vore bemærkninger til bekendtgørelsen, og vi håber, at DOFs kommentarer på dette punkt vil føre til øget beskyttelse af ynglefuglene.

Har du spørgsmål til reservatet, baggrunden eller forløbet, er du meget velkommen til at ringe til mig på tlf. 62 20 19 30.

Ps. bevarer

(c) Kort & Matrikelstyrelsen (A. 135-96).

Ekskursioner

SYLTEMÅDE ÅDAL

Tirsdag d. 21 maj, kl. 19.30

Mødested: P-pladsen, Langegyde, Vester Skerninge.

Tilmelding til lederen:

Niels Bomholt, tlf. 64 24 19 59

Årets traditionelle sangfugletur indhyllet i de smukkeste omgivelser. Alle de almindelige sangere kan høres her, og der er desuden gode muligheder for græshoppesanger og nattergal. Det er en god ide at iføre sig gummistøvler.

FUGLENES DAG PÅ FYN

Søndag d. 2. juni, kl. 5.00

Mødested: P-pladsen ved Dalum Papirfabrik.

Tur langs Odense Å. Flere ledere. Ingen tilmelding.

ÆBELØ

Søndag d. 23. juni, kl. 8.00

Mødested: Lindøhoved ved Jersø (der hvor vadevejen begynder).

Tilmelding til lederen:

Jens Bækkelund, tlf. 64 81 27 50

Vi skal vade (2 x 1,5 km) gennem 20-80 cm vand. På Æbeløholm ser vi på strandens og strandengens fugle, og efter en tur over Brådet kommer vi til Æbelø, hvor det især er skovens fugle, vi kigger på. Undervejs fortæller Jens om fredningsplanerne for dette enestående naturområde. Samlet turlængde er ca. 15 km, og vi slut-

ter kl. 15. Turen er lidt krævende, så solidt fodtøj kan anbefales - og glem ikke mad og drikke. Der er begrænset deltagerantal.

SLAMBASSINET

Søndag d. 4. august, kl. 9.00

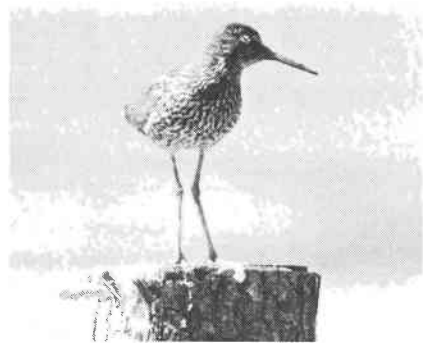
Mødested: Strandager

Tilmelding til lederen:

Niels Larsen, tlf. 66 14 49 86

Kør gennem Lumby sydfra. Nord for Lumby drejes der af til højre mod Strandager. Hvor vejen ender i et T-kryds drejes mod højre og ved næste T til venstre. Her efter fortsættes til vejen ender ved Slambassinnet.

På trods af det suspekke navn er Slambassinnet noget af en attraktion i vadefuglesæsonen. Der er udsigt til diverse ryler og klirer, og så er det Fyns bedste yngleplads for lille præstekrave.

BØJDEN NOR

Søndag d. 11. august, kl. 6.00

Mødested: Bøjden Færgehavn.

Tilmelding til lederen:

Gunnar Knudsen, tlf. 62 61 36 79

Vi følger stranden langs noret for at ende i fugletårnet. Det giver god belysning på de mange rastende vadefugle og svømmeænder, der bruger Bøjden Nor.

Keldsnor Fuglestation

Keldsnor Fuglestation søger observatører og ringmærkere til det kommende efterår på Sydlangeland. Som en af landets fornemste træklokaliteter for land- og vandfugle burde stedet være velkendt for enhver.

Arbejdsopgaverne består for observatørens vedkommende i daglig registrering af fugletrækket samt regelmæssige optællinger i Keldsnor og Søgård Mose, mens ringmærkeren varetager mærkning af fugle i og omkring Gulstav Mose. For ringmærkere kræves en A- eller B-licens. Der

SYDLANGELAND

Søndag d. 8. september, kl. 6.00

Mødested: Dovns Klint

Tilmelding til lederen:

Niels Bomholt, tlf. 64 24 19 59

Vi følger først trækket ud over klinten, hvorefter vi går en tur og kigger ud over Keldsnor og Gulstav Mose inden vi igen vender tilbage til Dovns Klint. Der kan ventes lidt af hvert på dette tidspunkt: fiskeørne, glenter, dværgfalke og lærkefalke om vejret arter sig, men under alle omstændigheder er der fyldt godt op i noret med svømmeænder og lappedykkere.

ydes et kosttilskud på 1500 kr. om måneden eller 50 kr. pr. dag. Ved ophold på minimum en måned godtgøres billigste rejseform til og fra lokaliteten.

Skulle du være interesseret i et kortere eller (helst) længere ophold på stationen i perioden fra 1 august til 15. november, kan henvendelse ske til

Søren Bøgelund
Gulstavvej 14
5935 Bagenkop
Tlf. 62 56 20 05

Odense Fjord - Årsrapport 1995

Udarbejdet af Kurt Due Johansen for DOF-Fyn. 140 sider med mange farvefotos, kort og tabeller, hft. Pris 175 kr. Kan købes gennem DOF-Fyn v/kasserer Kaj Pedersen, Risingsvej 25, 5000 Od. C.

Denne seneste årsrapport over fuglelivet i Odense Fjord repræsenterer det mest omfattende registreringsarbejde nogensinde over et fynsk fugleområde gennem et år. Inspirationen til dette store arbejde er den effekt, de mange positive tiltag, der sker omkring fjorden, efterhånden er ved at få. Det gælder især naturgenopretningen på Viggelsø og ved Geelså, vildtreservatet i Egensedybet og den glædelige udvikling i havgræsset i Seden Strand. I 1995 har der virkelig været fugle at se på i Odense Fjord!

Egensedybet var for 3. år udlagt som et prøve-vildtreservat. I 1995 var hele området nord for sejltrenden jagt-frit. Vandfuglene reagerede prompte. I perioder forekom der op til 7.500 svømmeænder i området foruden tusindvis af blishøns, gæs, svaner og vadefugle. Der var således rekordforekomster i jagttiden: pibeand 5.169, krikand 1.700, gråand 2.487, spidsand 350, taffeland 2.108 og hvinand 3.491. Dette sættes i relief af, at undervandsvegetationen i dette område endnu ikke er retableret.

De store fugleforekomster i Egensedybet smittede af på de andre lokaliteter i fjorden, hvor jagten fort-

sat kunne drives frit: I Seden Strand sås de største forekomster af pibeand i jagttiden nogensinde, og i Soho-vedbugten sås de bedste forekomster af spidsand og skeand - på trods af, at vegetationen også her er skadet.

I 1996 skal skæbnen for vildtreservatet i Egensedybet afgøres. Også omkring Viggelsø skal der være et jagtfrit område. De fornemme fugletal fra Egensedybet lægger naturligt op til, at hele Egensedybet skal være jagtfrit - det giver flest fugle her, samtidig med at der flyver fugle herfra til andre dele af fjorden, hvor de så kan jages.

Ved Geelså er tidligere dyrkede arealer lagt ud i eng med vandstandshævning, der har resulteret i en lavvandet sø, som tørrer ud om sommeren. Området har vist sig at være et rent fugleparadis. I foråret/forsommeren er der bl.a. set: Krikand 1.026, spidsand 317, knarand 5, skeand 20, lille præstekrave 6, klyde 38, tinksmed 74, brus-hane 51. Flere af forekomsterne hører til blandt de allerbedste tal for Fyn i 1995.

Af interessante tal gennem året for Odense Fjord kan nævnes:

Januar-februar: 318 små lappedykkere i Seden Strand, 409 sangsvaner, 1.622 gravænder, 1.800 bjergænder.

Marts-maj: 1.600 hjejler på Viggelsø, over 20 temmincksryler i Slambassinet og ved Geelså, 2.462 alm. ryle på Stige Ø, 221 hvidklirer og 1.700 lille kobbersnepper i Egensedybet.

Juni-august: 199 toppet lappedykker i Egensedybet, 2.626 knopsvaner i Seden Strand, sorthovedet måge på Viggelsø i juni og juli, 18 stenvendere i Slambassinet og 16 på Tornø, 88 fjordterneer i Slambassinet.

September-december: 1000 toppet lappedykker i Egensedybet + 2 nordiske, 1.400 skarver i én flok, isfugl på 4 forskellige lokaliteter, 99 rødben ved Flintholm, 4.000 hvinænder, 10.000 blishøns.

De månedlige optællinger afslører, at Odense Fjord er blandt Danmarks bedste vådområder. Der har opholdt sig mellem 9.813 og 28.671 vandfugle samtidig i fjordområdet i alle årets 12 måneder.

Kurt Due har med denne bog leveret en kraftpræstation, både i form af et enormt optællingsarbejde, men også gennem den efterfølgende bearbejdning af de mange data. Bogen fortjener vid udbredelse og bør i hvert fald findes på hylden hos enhver odenseansk ornitolog som inspiration til fugleture i et fantastisk område, der ligger lige uden for døren. Bogens pris er således hurtigt tjent ind i form af sparede benzinudgifter!

Niels Larsen

Ryler over Stige Ø, maj 1995

Har du set en cyperfugl?

Ole Lilleør

Har du prøvet at opleve lange vintermåneder uden fugle eller en tilsvarende regnvåd sommer, hvor frustrationerne over manglende fugleoplevelser langsomt hobede sig op? Rastløst brugte du tiden på at pudse teleskopet, læse i dine notesbøger og mindes gode fugleture eller på at studere dine feltbestemmelsesværker. Eller er du den nysgerrige, der gerne vil holdes à jour med, hvad der sker på fuglefronten i udlandet, f.eks. følge trækfuglenes bevægelser op gennem Europa? Arbejder du med et bestemt emne og vil gerne diskutere det med andre ligesindede? Skal du ud at rejse, men ved ikke, hvor der er gode fuglelokaliteter på dit rejsemål?

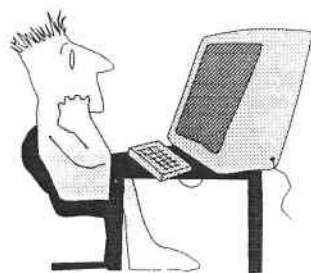
Jeg har i den forløbne, lange vinter haft mulighed for at gå på Internettet via WWW og e-mail, og har der fundet mange spændende sider om fugle og læst om spændende iagttagelser. Hører du til en af ovennævnte, vil du på Internettet kunne finde svar på mange af dine spørgsmål. Inden jeg går videre, må jeg dog bringe en advarsel! Jeg lover ikke, at dine frustrationer kan fjernes via Internettet. Tværtimod kan beretninger om fede fugleoplevelser gøre dem værre!

Internettet kan bruges på mange måder. Det almindeligste er at sende elektronisk post (e-mail), men man kan også gå på World Wide Web

(WWW) via en grafisk klient (f.eks. Netscape) og der igennem søge informationer, hente data eller se billeder. Sidstnævnte er nok det sjoveste, men førstnævnte rummer alligevel nogle spændende muligheder for en europæisk fuglekigger. I det følgende gennemgås et udvalg af de ornitologiske muligheder på de to veje til nettet.

E-mail

For fuglefolk med adgang til e-mail er der mulighed for at følge med i, hvad der ses af fugle i Europa netop nu. Det sker ved, at man tilmelder sig postlister, hvorefter man automatisk får tilsendt e-mails fra andre ornitologer på listerne. Fugle-nett, UK-BirdNet og EuroBirdNet er tre sådanne postlister. Fugle-nett har base i Norge og bruges især af nordiske ornitologer. Der er pt. 132 fuglefolk tilkoblet Fugle-nett, hvor langt de fleste er svenskere og nordmænd (kun 13 danskere).

Man modtager derfor mest iagttagelser fra Sverige og Norge. UKBirdNet er tilsvarende fugle-nett, men bruges i Storbritannien. EuroBirdNet har base i Finland og dækker Europa. På EBN kommer der opdateringer fra de fleste vesteuropæiske lande.

Er man koblet på listerne, får man løbende meldinger om, hvad der ses af fugle i de forskellige lande. Man modtager dels 'hottet' observationer (f.eks. om Azurmejsen i Sverige), men der er i mange lande også koordinatører, der indsamler observationer og udsender ugentlige opdateringer. På den måde kan man bl.a. følge med i fuglenes trækbevægelser i Europa, og derved spå om deres ankomst til Danmark. Der er også mange, der bruger postlisterne til at søge oplysninger. Har man svært ved at finde information om et bestemt emne, eller skal man ud at rejse og gerne vil vide noget om gode fuglelokaliteter, kan man sende en forespørgsel ud. Ofte sidder der en et sted, der ved noget om netop det, så man inden mange timer har svar! Den mulighed har jeg selv brugt med stort held.

Nogle postlister dækker kun bestemte fuglegrupper - f.eks. vade-fugle, havfugle eller mejser. De bruges ofte også til at diskutere og udveksle ny viden, fortælle om initiativer, søge medhjælpere m.v.

I det følgende vil jeg beskrive, hvordan man kobler sig på postlisterne. Inden vil jeg dog lige be-

mærke, at er man koblet på fugle-nett, får man automatisk også alt fra EuroBirdNet inkl. opdateringer fra Storbritannien. Har man alligevel tænkt sig at koble sig på fugle-nett, er der således ingen grund til at melde sig på de andre to. (Bemærk at punktum i enden på e-mailadresserne nedenfor blot er grammatisk punktum og ikke en del af adressen).

Fugle-nett: Tilmelding sker ved at emaile til Bjørn Einar Sakseid på adressen sakseid@ifi.uio.no. Han kobler én på. Husk at opgive din e-mailadresse. Derefter bruges fugle-nett ved at sende observationer til adressen fugle-nett@ifi.uio.no. Der kommunikeres fortrinsvis på dansk, svensk eller norsk.

UKBirdNet. Tilmelding sker ved at sende en e-mail pålydende 'subscribe' (subject-feltet tomt) til ukbirdnet-request@dcs.bbk.ac.uk. Derefter modtager man automatisk yderligere instruktioner.

EuroBirdNet Tilmelding til EBN-administratoren Martin Helin på adressen Martin.Helin@hut.fi Vil du blot sende noget ud på EBN, skal du e-maile til ebn@otax.tky.hut.fi Brevene bør være på engelsk

Seabird. Om verdens havfugle, base i Sydafrika Tilmelding sker ved at sende en e-mail med subject 'subscribe seabird-l' til listserver @uct.ac.za. Information fås ved at sende en e-mail med beskeden 'information seabird-l' til samme adresse.

Waders En helt ny postliste om verdens vadefugle Samme adresse og metode som hos Seabird, blot skrives der 'waders-l' i stedet for 'seabird-l' De nævnte e-mail adresser er blot et udvalg Der findes også postlister for f.eks. Finland, Holland, div. stater i USA og Australien! Artsspecifikke postlister kommer der hele tiden nye af, så arbejder du med en bestemt gruppe fugle, er der måske nu en liste for dig! De sidstnævnte er dog ofte temmelig videnskabelige og "tørre"

World Wide Web

Når man bevæger sig rundt på WWW finder man ud af, at der findes utroligt mange sider om fugle Endvidere sker der hele tiden forandringer - nye sider dukker op, andre forsvinder igen. Man må med det samme grovsortere, for ellers bliver det ganske uoverskueligt Selvom jeg

har "surfet" på nettet i nogle måneder, har jeg slet ikke noget overblik over mulighederne. Derfor vil de adresser, jeg nævner i denne artikel, blot være et udpluk. Der gemmer sig uden tvivl andre spændende sider.

WWW kan bl.a. bruges til at søge oplysninger om gode fuglelokaliteter, hente tjeklister, billeder, finde litteratur eller søge adresser På WWW findes der også nyhedsgrupper á la e-mail postlisterne. Blandt andet findes uk.rec.birdwatching med løst og fast om fugle i Storbritannien. Der er naturligvis meget om USA's fugle men desværre ikke meget om danske fugle. Det eneste jeg har kunnet finde, er en liste med danske fugle-navne oversat til esperanto! (hvornår kommer DOF på Internettet?).

Nedenfor er et udvalg af adresser. Flere af dem er gode indgangsveje til andre spændende adresser. Jeg har fortrinsvis valgt adresser, der på en eller anden måde har med Europas fugle at gøre.

<http://bchannel.avonibp.co.uk/productioncos/greenumbrella/birds.html>

"Top Bird Sites In Europe". En kort gennemgang af særligt spektakulære fugleområder og andre naturområder i Europa (Danmark ikke nævnt!).

<http://www.abdn.ac.uk/~nhi019/birdnews.html>

En oversigt over de sidste 2-3 måneders fugleobs i Storbritannien og Europa i øvrigt. Opdateres forholdsvis hurtigt, men er dog uden det allernyeste.

<http://www.abdn.ac.uk/~nhi019/birdlink.html>

"Birdlinks". På University of Aberdeen findes denne side med masser af adresser på andre fuglesider på nettet. Der er lidt af hvert fra hele verden! En god indgang.

<http://compstat.wharton.upenn.edu:8001/~siler/birding.html>

Aktuelt nyt om fugleobs i USA, samt BirdChatDigest - en diskussionsklub om fugle. Bruges mest af amerikanere.

<http://compstat.wharton.upenn.edu:8001/~siler/eurofile.html>

En nem oversigt over de nyeste e-mails fra EuroBirdNet. Opdateres hyppigt. Vil man ikke druknes i e-mail fra ovennævnte postlister, er dette muligheden i stedet.

<http://www.birder.com>

Oversigt over fugleadresser på nettet (hele verden). Bl.a. adresser på homepages fra flere svenske fuglestationer (Tåkern, Ottenby, Haparanda), tjeklister fra hele verden, adresser på hitklubber, boghandlere med mange fuglebøger og meget mere.

<http://www.gold.net/users/dj10/index.html>

"Birding Connections". Endnu en oversigt over andre sider på nettet med fugle. Mest om mere eksotiske steder i verden. Især meget om rejsemuligheder, safari, ekspeditioner o.lign. Oversigt over nyhedsgrupper og postlister.

Lad dette være en introduktion til de mangfoldige muligheder på Internettet. Jeg håber, at det kan give mange fuglefolk lyst til at prøve nogle af mulighederne. Det kunne f.eks. være godt med flere danske ornitologer på Fugle-nett. God fugletur på nettet!

